

Ohjeistus hevostalleille

Askolan, Myrskylän, Pornaisten ja Pukkilan sekä Mäntsälän kuntien alueella

Monissa maaseudun kunnissa pienet muutaman hevosen tallit ovat hyvin yleisiä. Monesti kuitenkin hevosenomistajille on epäselvää, minkälaiset vaatimukset heihin kohdistuvat ympäristönsuojelun, eläintensuojelun ja rakennusvalvonnan taholta. Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on selventää hevostalleilta vaadittavia toimia lainsäädännön osalta. Hevosenomistajan on itse tiedettävä häneen kohdistuvat velvoitteet, ellei hevonen ole esimerkiksi vuokratallissa, jossa asioista on huolehdittu tallin puolesta.

Ensimmäiseksi on syytä selvittää onko talli pohjavesialueella tai lähellä vesistöä tai valtaojaa. Myös muun asutuksen läheisyys voi vaikuttaa määräyksiin. *Suosittelava etäisyys tallista ja lantalasta naapurin rajalle on 50 m ja ratsastuskentästä 20 m.*

Ympäristölupa vaaditaan talleilta, joilla on yli 60 hevosta tai ponia, mutta naapuruussuhdelain nojalla ympäristölupa voidaan vaatia pienemmiltäkin talleilta.

1. Lannan varastointi

1.1 Lantala

Usein jo tapauksessa, jossa omistajalla on 2 hevosta tai 3 ponia tarvitaan tallille lantala. Lantalan koko täytyy mitoittaa 12 kuukauden tai jos hevoset laiduntavat kesällä niin vähintään 8 kuukauden lannan varastointia varten. Lantalan ohjemitoitus 12 kuukauden varastointia varten on hevosella 12 m³ ja ponilla 8 m³. Lantalan on oltava tiivispohjainen ja tarpeen vaatiessa katettava. Pienillä hevosmäärillä hyväksytään lantalaksi myös siirtolava, joka on joko katoksessa tai voidaan peittää esimerkiksi pressulla.

Lantalan edessä on oltava ajoluiska (kynnys) ja kuormauslaatta, jottei lantavesiä pääse luontoon. Avolantalan reunojen ja ajoluiskan on oltava vähintään 0,5 m korkeat ja näkösuojana toimivan seinämän korkeuden olisi hyvä olla 1,5 m korkea. Avolantala on sijoitettava niin, ettei rakennuksen katolta valu vettä lantalaan. Kattamattoman lantalan etäisyyden rakennuksen ulkoseinästä tulisi olla vähintään 1,2 m. Katetun lantalan betonireunojen on oltava vähintään 1,5 m ja ajoluiskan vähintään 0,2 m korkea. Katetun lantalan riittävästä tuuletuksesta on huolehdittava.

1.2 Poikkeukset:

Jos hevosia on alle lantalan tarvemäärän eli lantaa syntyy alle 20 m³ vuodessa, lantaa voidaan luovuttaa tiivispohjaiseen, riittävän kokoiseen lantavarastoon.

Ainoat poikkeukset lantalan rakentamisesta ovat tapaukset, joissa:

1. Lanta luovutetaan toiseen tiivispohjaiseen riittävän kokoiseen lantavarastoon
2. Lanta luovutetaan hyödyntäjälle, jolla on ympäristölupa toiminnalleen
3. Lantaa kertyy vuosittain enintään 20 m³
4. Lantaa myydään tallilta pakattuna (uusi lannoiteasetus toi tiukat säädökset lannan myymiselle ja niitä on noudatettava)

Edellä mainituissa tapauksissa tallinpitäjän on tehtävä vuosittain ns. valvontailmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kaikissa näissä tapauksissa luovutusta tai patterointia odottava lanta on varastoitava tiivispohjaisella alustalla, joka on katoksessa tai voidaan sadekausina kattaa peitteellä.

1.3 Patterointi

Lantaa voidaan patteroida pellolla ennen levitystä. Patterointi ei kuitenkaan voi korvata lantalaan. Lannan patterointi tulee tehdä nitraattiasetuksen mukaisesti:

- patteria ei saa tehdä paikoille, joissa tulva nousee pelloille eikä pohjavesialueelle
- lannan kuormauksen tulee myös tapahtua tiivispohjaisella alustalla
- patterin täytyy sijaita vähintään 100 m päässä talousvesikaivosta, vesistöstä tai valtaojasta sekä 5 m päässä ojasta
- patterin pohjalla on oltava vähintään 15 cm multa/puru/turvekerros
- patteri on peitettävä 10 cm paksuisella kerroksella multaa, purua tai turvetta

Patteroinnista on aina täytettävä valvontailmoitus, joka tulee toimittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen patterin tekoa. Valvontailmoitus löytyy tulostettavana versiona esimerkiksi Askolan kunnan sivuilta www.askola.fi palveluiden ja ympäristönsuojelun alta.

1.4 Lannan typpianalyysi

Nitraattiasetuksen mukaan pellolle levitettävästä lannasta tulee tehdä typpianalyysi. Typpimääritys tulee tehdä viiden vuoden välein viimeistään 1998 tehdyn analyysin jälkeen. Lannasta määritetään kokonaistyyppi ja liukoinen typpi. Viljelijän on pidettävä kirjaa peltojen lannoitukseen käytetyistä typpilannoitemääristä ja satotasosta. Typpilannoitus on kielletty alle 5 m vesistöä ja 10 m suojavyöhykettä suositellaan.

2. Hevostallien jätehuolto ja jätevedet

Haja-asutusalueiden jätevesiasetus koskee myös hevostalleja ja niiltä tulevat jätevedet myös hevosten pesuvedet tulee käsitellä vuoden 2013 loppuun mennessä asetuksen mukaisesti. Myös talleilla pitää olla järjestetyn jätehuollon piiriin kuuluva jäteastia.

3. Hevosten ulkoilualueet

Ulkoilualueiden on oltava riittävän tilavia ja suositeltavana ulkotarhan vähimmäiskokona (pinta-alana) voidaan pitää 1000–2000 m³ (20–25 m x 50–75 m). Jos hevosia ulkoilutetaan laumassa, arvoasteikossa alempana olevalla hevosella on oltava riittävästi tilaa väistää ylempi-arvoista.

Ulkoalueiden etäisyys vesistöön tulisi olla vähintään 100 m ja valtaojasta vähintään 20 m, kuitenkin 10–50 m tapauksesta riippuen. Viettäville rinteille ei saisi perustaa ulkoilualuetta, ellei vesistön reunaan voida jättää riittävää suojavyöhykettä. Jos hevoset ulkoilevat talviaikana laitumella, katsotaan laidun ulkoilualueeksi, koska hevosille toimitetaan lisäravintoa laitumelle.

Ympäristöministeriön ohje kotieläintalouden ympäristönsuojelusta 30.9.1998 mukaan eläinten pääsy veteen tulee estää viimeistään rannasta. Vain siinä tapauksessa, että eläinten laiduntamisella on luonnonsuojelullisesti merkitystä ja tila saa siksi EU-tukea, eläinten pääsy veteen voidaan hyväksyä. Laiduntamisesta ei saa kuitenkaan aiheutua eroosiota, joka aiheuttaa huomattavaa kuormitusta vesistöille.

Kunnan rakennusmääräyksiä ollaan päivittämässä ja hevosten pidolle on niihin tulossa minimi pinta-ala vaatimus. (Ympäristökeskuksen suositus 2 ha)

Ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvallisia. Tarhan ja laitumen on oltava riittävän tilava ottaen huomioon eläimen rotu, koko, ikä, sukupuoli sekä eläinten lukumäärä ja aktiivisuus. Maaston, kasvillisuuden sekä maapohjan on oltava hevoselle sopivia ja ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton. Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa.

Lauman sosiaalisessa arvoasteikossa alempana olevalla hevosella on oltava tarhassa ja laitumella mahdollisuus väistää arvoasteikossa ylempänä olevan hevosen hyökkävää käytöstä. Tarvittaessa ulkotarhassa ja laitumella on oltava hevoselle suojaa epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa tulee olla vähintään 3 seinää ja kaikkien hevosten on mahdollista sinne yhtä aikaa.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava hevoselle turvallisia ja sopivasta materiaalista. Aitauksessa ei saa olla liian ahtaita tai teräviä kulmia ja aitojen on oltava helposti hevosen havaittavissa. Aidat ja niiden rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa, jotta hevoset eivät pääse vahingoittumaan tai karkaamaan. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä. Ulkotarhoista lanta on kerättävä pois säännöllisin väliajoin.

4. Pohjavesialueet

Uusia talleja ei tule perustaa I-luokan pohjavesialueelle, ainakaan pohjaveden muodostumisalueelle. Luokitelluilla pohjavesialueilla ympäristöluvan kynnys on pienempi ja eläinten pidolle voidaan määrätä pohjaveden laadunseuranta velvoitteita. Laitumen sijoittamista I ja II-luokan pohjavesialueelle tulee välttää.

5. Tallien paloturvallisuus

Hevostalleissa on paloturvallisuuden vuoksi oltava vähintään kaksi erillistä uloskäyntiä. Sisäinen kulkureitti lähimpiin uloskäynteihin ei saa olla pidempi kuin 30 m. Hevostallin sisäkorkeuden tulee olla vähintään 2,5 m. Kulkukäytävien ja oviaukkojen on oltava riittävän avaria, jotta hevosia voidaan helposti liikutella. *Oviaukkojen on oltava hevostalleilla vähintään 1,5 m leveitä.*

Sähköjohdot ja muut sähkölaitteet on sijoitettava hevosen ulottumattomiin tai sitten suojattava hyvin. Sähkökeskuksen lähellä on oltava jauhesammutin. Vesipisteessä olevan johdon on riitettävä riskikohteisiin esimerkiksi rehuvarastoon asti.

Jokaisella eläintenpitopaikalla olisi hyvä olla tietoa palosammutuskaluston ja ensiapusijainnista erityisesti tapauksissa, joissa talleilla käy ulkopuolisia.

6. Eläinsuojeluvaatimukset

Ammattimaisesta tai muuten laajamittaisesta hevosenpidosta on tehtävä kirjallinen ilmoitus läänineläinlääkärille alueen lääninhallitukseen. Ammattimaiseksi hevostenpidoksi katsotaan hevosten kasvattaminen, vuokraaminen, ottaminen säilytettäväksi tai hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi tai opetuksen antaminen hevosten käytössä ja käsittelyssä, jos täysikasvuisia eläimiä on yhteensä vähintään kuusi.

Hevosen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas, turvallinen sekä mahdollisimman hyvin eläimen luontaiset tarpeet huomioon ottava. Pitopaikassa olevat hevoset on voitava hoitaa ja tarkastaa vaikeuksitta. Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä, vetoa ja kosteutta vastaan. Eläinsuojelullisiin näkökohtiin tulee kiinnittää huomiota jo rakennusten ja aitausten suunnitteluvaiheessa. Kyllästettyä puuta ei saa käyttää aitauksissa eikä eläinsuojan osissa, joiden kanssa hevonen joutuu kosketuksiin.

Eläinten pitopaikassa on oltava riittävä ilmanvaihto, jonka avulla huolehditaan siitä, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikan lämpötilan on oltava hevoselle sopiva.

Hevosten pitoon tarkoitettujen eläinsuojien, pilttuiden ja karsinoiden sisäpintojen sekä hevosten pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on oltava helposti puhtaana pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. Pitopaikan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet

poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Hevosen makuualue on kuivitettava.

Eläinsuojan käytävien on oltava sellaisia, että eläin pääsee esteettä liikkumaan ja että eläimen liukastumisen tai muun vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Eläinsuojassa on oltava ikkuna, ja se on sijoitettava niin, ettei hevonen voi sitä rikkoa.

Hevosen ruokintaan ja juottoon tarkoitetut astiat ja telineet on sijoitettava pitopaikkaan siten että hevonen voi syödä ja juoda luonnollisella tavalla. Eläinsuojassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta. Hevonen ei saa olla jatkuvasti alltiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)).

Eläinsuojan sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5 kuitenkin aina vähintään 2,2 m. Eläinsuojan, joka on otettu käyttöön 31.12.2000 jälkeen, on täytettävä sisäkorkeusvaatimukset käyttöön otettaessa. Kaikkien eläinsuojien on täytettävä vaatimukset viimeistään 1.1.2014.

Hoidossa olevaa hevosta ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Hevosen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Hevosen liikunnan, ulkoilun ja sosiaalisen kanssakäymisen tarpeiden tyydyttämisestä on huolehdittava päivittäin. Eläinsuojassa oleva hevonen on voitava hätätilanteessa poistaa nopeasti eläintiloista. Jos eläimiä pidetään ryhmässä, on tallilla oltava tila hevosten ryhmästä erottamista ja hoitoa varten.

Yksittäiskarsinan minimitulavuus

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
Enintään 1,08	4,0
Yli 1,08 mutta enintään 1,30	5,0
Yli 1,30 mutta enintään 1,40	6,0
Yli 1,40 mutta enintään 1,48	7,0
Yli 1,48 mutta enintään 1,60	8,0
Yli 1,60	9,0

7. Rakentaminen

Ennen tallin tai lantalan rakentamista tai laajentamista on syytä olla yhteydessä kuntien rakennusviranomaisiin ja selvittää mahdollinen rakennusluvan tarve. Lantalan rakentamisen ollessa kyseessä on syytä olla yhteydessä myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisiin, jotta mitoitus ja rakenteet olisivat nitraattiasetuksen ja ympäristönsuojelulain mukaisesti riittävät.

Lainsäädäntöä ja ohjeistuksia:

- Säädökset löytyvät ajan tasalle päivitettyinä osoitteesta www.finlex.fi.
- Eläinsuojelulaki, 247/1996 ja Eläinsuojeluasetus, 396/1996
- Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien pääsyn rajoittamisesta. 931/2000 (Nitraattiasetus)
- Ympäristönsuojelulaki, 86/2000 ja Ympäristönsuojeluasetus 169/2000

Hevostallien ympäristönsuojeluohje 4.11.2003, Ympäristöministeriön moniste 121, (löytyy internetistä www.ymparisto.fi hakusanalla moniste 121 Hevostallien ympäristönsuojeluohje)

Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen, Maa- ja metsätalousministeriön Elintarvike – ja terveysosaston julkaisu 3/2004. Löytyy internetistä osoitteesta <http://wwwb.mmm.fi/el/julk/> Eläinten hyvinvointi -linkin alta. Julkaisun voi myös tilata ilmaiseksi maa- ja metsätalousministeriöstä, jukka.tirinen@mmm.fi, p. 09-1605 3383.

www.hevosyrittaja.fi, sivustolta löytyy useita hevosalan tietopaketteja sekä ympäristönsuojeluun, että hevosalan yritystoimintaan liittyen.

Yhteystietoja (Askola, Myrskylä, Pornainen, Pukkila):

Ympäristönsuojelusihteerit:

Askolan, Myrskylän, Pornaisten ja Pukkilan kuntien ympäristönsuojeluosasto:
puh.019-5291271, Jarna Anttila (21.5. alkaen) 0400 500 244, Tommi Maasilta 040 7639 420

Palotarkastajat:

Porvoon palo ja pelastuslaitos (Askola, Myrskylä, Pukkila):
Asko Iivonen (Askola) 040 843 7550 Kai Loven (Myrskylä, Pukkila) 040 843 7552
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos (Pornainen) 09-8394 0000

Terveystarkastajat: (Eläinsuojeluasiat)

Hilma Miettinen: (Myrskylä, Pukkila) 03- 888 5205
Elias Himanen: (Askola, Pornainen) 0400 845 368

Kunnaneläinlääkärit:

Kunnaneläinlääkäri (Askola, Pornainen): Leena Henttala p. 019-529 1319,
(Pornainen) Virve Kallio p. 019-520 4247
Kunnaneläinlääkäri (Myrskylä ja Pukkila): neuvonta: Tarja Havukainen, 03- 777 6012, 0500-
351 446 , eläinlääkäripalvelut: Saaren eläinklinikka, 019- 529 5300, 0400- 208 171,
Fax: 019- 529 5330, Pohjoinen Pikatie 800, 04920 Saarentaus

Läänineläinlääkärit:

Läänineläinlääkäri Etelä-Suomen lääninhallitus, PL 110, 00521 Helsinki

Rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä viranomaisina toimivat:

Rakennustarkastaja Antti Ikonen (Askola, Pukkila): 0400 841 151
Rakennustarkastaja Matti Männikkö (Pornainen, Myrskylä): 0400 415 083
Osastopäällikkö Päivi Kauppinen-Ketoja 040 7639 389

Yhteystietoja Mäntsälä:

Ympäristönsuojelu:

Ympäristösihteeri ja -tarkastaja
p. 040 3145 456 ja 040 3145 438

Ympäristöterveydenhuolto (eläinsuojeluasiat):

Terveysvalvonnan johtaja
p. 040 3145 627
Terveystarkastajat
p. 040 3145 630 ja 040 3145 690

Eläinlääkintähuolto:

Saaren eläinklinikka: 019- 529 5300, 0400- 208 171,
Fax: 019- 529 5330, Pohjoinen Pikatie 800, 04920 Saarentaus

Rakennustarkastajat:

p 040 3145 466 ja 040 3145 465

Palotarkastukset:

p. 09 8394 0000